

সহজ ৰাজ্যোগ

সহজ বাজযোগ

প্রজাপিতা ব্ৰহ্মকুমাৰী ইঞ্চৰীয় বিশ্ববিদ্যালয়
আধ্যাত্মিক কলা বিথিকা
কৃপনগৰ, গুৱাহাটী - ৭৮১ ০৩২

"SAHAJ RAJAYOGA" an Assamese book Published by
Prajapita Brahma Kumaris World Spiritual University, Guwahati.

মুদ্রণ :

ওঁ শান্তি প্রেছ, ডানামৃত ভরন
শান্তিরন, আবুরোড, বাজস্থান।

যোগাভ্যাস দ্বারা পরিত্রাতা আৰু শান্তি

সাম্প্রতিক সময়ত ‘যোগ’ সম্পর্কে অনেক কিতাপ ইতিমধ্যে প্রকাশ হৈছে। কিন্তু এই কিতাপ খনত অতি সহজ সৰল ভাৱে ‘যোগ’ৰ সকলো কথা দাঙি ধৰা হৈছে। ইয়াত যি যোগৰ কথা কোৱা হৈছে সেই যোগৰ জ্ঞান স্বয়ং গীতা-জ্ঞান দাতা ভগবানে নিজে দিছে। এই যোগ কিছু দিন অভ্যাস কৰিলে মানুহৰ স্থিতি অব্যক্ত হ'বলৈ ধৰে আৰু তেওঁ নিজে প্ৰকাশময় আৰু আধ্যাত্মিক শক্তি-সম্পদ বুলি অনুভৱ কৰিবলৈ ধৰে। এই যোগে আমাক অকৰ্মণ্যতা নিশ্চিকায়। বৰং কৰ্মৰ প্ৰতি সংক্ষম আৰু ধৈৰ্যশীল হ'বলৈ শিকায় আৰু তাৰ লগে লগে পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ বিষয়ে অনুভূতি জন্মায়।

আশাকৰো যোগৰ প্ৰতি আকৃষ্টসকলে ইয়াৰ দ্বাৰা পৰমাত্মাৰ পৰা পৰিত্রাতা আৰু শান্তিৰ বৰদান লাভ কৰিব। ■

প্ৰজাপিতা ব্ৰহ্মাকুমাৰী ইংৰিবৰীয় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ চমু পৰিচয়

আন্তৰাষ্ট্ৰীয় আধ্যাত্মিক উন্নতিৰ কাৰণে নিমিত্ত— এই সংস্থাৰ স্থাপন হয় ১৯৩৭ চনত সিঙ্গু প্ৰদেশৰ হায়দৰাবাদত স্বয়ং পৰমপিতা পৰমাত্মা শিৱৰ দ্বাৰা। ১৯৫১ চনত ই ভাৰতৰ বাজস্থানত অৱস্থিত আৰু পৰ্বতত স্থানান্তৰিত হয়। এই ইংৰিবৰীয় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উদ্দেশ্য হ'ল মনুষ্য সমাজৰ চিত্ৰ গঠন কৰা, জীৱন নিৰ্বিকাৰী অধিবা পৰিত্র কৰা, মানুহক দেৱতুল্য তথা আত্মানুভূতি আৰু ইংৰিবানুভূতিৰ সহজ পথ প্ৰদৰ্শন কৰা যাতে মানুহে জীৱনত পৰিত্রাতা ধাৰণ কৰি আহিব ধৰা সত্য যুগ আৰু ত্ৰেতাযুগী দৈৱী সৃষ্টিত ২১ জন্মৰ কাৰণে পূজ্য শ্ৰীলক্ষ্মী আৰু শ্ৰীনারায়ণৰ দৰে দেৱপদ প্ৰাপ্ত কৰিব পাৰে।

স্বয়ং পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ দ্বাৰা প্ৰত্যক্ষ জ্ঞান প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ তথা পৰমাত্মাৰ অৱতৰণৰ দিব্য অনুভূতি কৰাবলৈ গোটেই বিশ্বৰ বিভিন্ন প্রান্তত বৰ্তমানলৈ এই ইংৰিবৰীয় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ৫০০০ সেৱা কেন্দ্ৰ স্থাপিত হৈছে। ■

সহজযোগ

যোগ বিষয়তো অতি মধুৰ। 'যোগ' শব্দ শুনাৰ লগে লগে মানুহৰ মন পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ প্ৰতি আকৃষ্ট হয়। যোগৰ দ্বাৰা যি ইশ্বৰীয় আনন্দ পোৱা যায় সেয়া লাভ কৰিবলৈ বহুতো মানুহেই ইচ্ছা কৰে। কিন্তু যোগৰ সহজ আৰু বাস্তুৰিক বিধি নজনাৰ কাৰণে ইশ্বৰীয় সুখ আৰু শাস্তিৰ পৰা বঢ়িত হৈ জীৱনৰ অতি মূল্যবান সময় এনেয়ে ব্যৰ্থভাৱে কটাব লগা হয়।

যদিৰে 'বিয়োগ' শব্দৰ অৰ্থ 'বিচ্ছেদ', সেইদৰে 'যোগ' শব্দৰ বাস্তুৰিক অৰ্থ পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ লগত মনুষ্যাত্মাৰ সমৰ্পণ স্থাপন কৰা বা পৰমপিতাৰ স্মৃতিত থকা। প্ৰকৃততে ক'বলৈ গ'লৈ পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ লগত আজিকালি প্ৰায়তঃগবেই যোগ নোহোৱা হ'ল। মনোবিজ্ঞানীসকলৰ ঘতেও, 'যিটো বিষয়ৰ নাম, কপ, যশ, কৰ্তৃব্যৰ সম্পূৰ্ণ জ্ঞান মনত থাকে, সেই বিষয়টোৰ স্মৃতিও মনত থাকিব। মন কৰিবলগীয়া বিষয় যে, যিসকলে ভগৱানক 'আত্মাই পৰমাত্মা' বা 'ভগৱান সৰ্বব্যাপি' বা যাৰ 'নাম কপ নাই' বুলি ভাৱে, সেই সকলে ভগৱানৰ লগত কেনেকৈ যোগ বা সমৰ্পণ স্থাপন কৰিব? যেতিয়া কোনো এটা বস্তু আঁতৰত থাকে তেতিয়া সেই বস্তুটোৰ লগত 'যোগ' বা সমৰ্পণ স্থাপন হয়। কিন্তু আত্মাতেই যদি পৰমাত্মা থাকে তেন্তে যোগবেই বা প্ৰয়োজন কৰিয়? আত্মা আৰু পৰমাত্মাৰ অবিহনে কোনে কাৰ লগত যোগৰ সম্পর্ক ঘটাব। যেতিয়ালৈকে এজনৰ লগত আন এজনৰ চিনাকি নহয় তেতিয়ালৈকে তেওঁলোকৰ মাজত সমৰ্পণ হ'ব নোৱাৰে। অৰ্থাৎ সঁচা আঁত্ৰিক যোগী তেওঁৰেই, যাৰ পৰমাত্মা আৰু তেওঁৰ সৃষ্টি মনুষ্যাত্মা আৰু দেৱতাৰ বিষয়ে পূৰ্ণ জ্ঞান আছে।

এটি প্ৰাচীন 'যোগ'ৰ বিভিন্ন নাম

প্ৰকৃততে ভাৰতৰ প্ৰাচীন যোগ এটাই যাক 'সহজ ৰাজযোগ' বুলি কোৱা হয়। আৰু ইয়াক ভক্তিযোগ, কৰ্মযোগ, সন্ন্যাসযোগ আদি নামেৰেও জনা যায়। পৰমাত্মাৰ স্মৃতিত থকাকেই 'যোগ' বুলি কোৱা হয় আৰু ইয়াৰ অধিকাৰ সৰু-ডাঙৰ, স্তৰী-পুৰুষ নিৰ্বিশেষে সকলো মনুষ্যাত্মাৰেই আছে। সেইবাবে এই যোগ অতি সহজ হোৱা আৱশ্যক, যাতে সকলোৱে ইয়াৰ জ্ঞান উপলক্ষ্মি কৰিব পাৰে। গৃহস্থ ব্যৱহাৰত থাকি এই যোগাভ্যাস কৰিব পাৰি কাৰণে ইয়াক 'সহজযোগ' আৰু কৰ্মযোগ বুলিও কোৱা হয়। পৰম পৰিত্ব পৰমাত্মাৰ লগত যোগযুক্ত হ'বলৈ জীৱনত পবিত্ৰতা ধাৰণ কৰা অতি প্ৰয়োজন আৰু তাৰ কাৰণে কাম, ক্ৰেধ, লোভ, মোহ, অহংকাৰ আদি বিকাৰ সমূহৰ সন্ন্যাস কৰাটো আৱশ্যক। সেইকাৰণে এই যোগক 'সন্ন্যাস যোগ' বুলিও কোৱা হয়। পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ লগত যোগযুক্ত হ'বৰ বাবে কৰ্মৰ সন্ন্যাস কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই বৰং বিকাৰৰ সন্ন্যাস কৰাহে প্ৰয়োজন। গতিকে 'কৰ্ম সন্ন্যাস' সন্তুৰেই নহয়। কৰ্ম সন্ন্যাস কৰিবলৈ চেষ্টা কৰাটোও এটা কৰ্মই। আনহাতে 'কৰ্ম সন্ন্যাস' কৰাও উচিত নহয়, কাৰণ অগ্ৰ, বন্ধু আৰু বাসস্থান এই তিনিটা বিষয় সকলো মনুষ্যাত্মাৰে অতি প্ৰয়োজনীয়। ইয়াৰ বাবে আনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিলেও কৰ্ম বঙ্গল

আহি পৰে আৰু মানুহৰ ওপৰত অকৰ্মণ্যতাৰ দোষো আহি পৰে। আনহাতে শ্বাস প্ৰশ্বাস লোৱা অৰ্থাৎ আঘ্যা যেতিয়ালৈকে দেহত থাকে তেতিয়ালৈকে এই কৰ্মও কৰিবই লাগিব। ইয়াবোপৰি কিছুমান এনে কৰ্ম আছে যি আমাৰ নিদ্রামগ্ন অবস্থাতো আপোনা আপুনি চলি থাকে। যেনে — খাদ্য বস্তু হজম হোৱা পাকস্থলীৰ কৰ্ম। সেইবাবে সম্পূৰ্ণ কৰ্ম সন্ধ্যাস সন্তোষ নহয়, কৰ্ম সন্ধ্যাস তেতিয়াই সন্তোষ যেতিয়া আঘ্যাই শৰীৰ এৰি অব্যক্ত অবস্থালৈ গতি কৰে।

প্ৰকৃত যোগী তেঁবৈই যিজনে পিতাৰো পিতা, পতিৰো পতি, শুকৰো শুক সদ্গুৰুৰ লগত বৃদ্ধিযোগ স্থাপন কৰে। ভগবানৰ আন এটা নাম ভক্তি, গতিকে সহজ যোগক 'ভক্তিযোগ' বুলিও কোৱা হয়। পৰমাত্মাৰ দ্বাৰা শিকোৱা এই যোগৰ ফলস্বৰূপে মনুষ্যাহাই নবৰ পৰা শ্ৰীনারায়ণ আৰু নাৰীৰ পৰা শ্ৰীলক্ষ্মী পদ প্ৰাপ্ত কৰিব পাৰে। সেইবাবে এই যোগক 'বাজ যোগ' আখ্যা দিয়া হয়।

পৰমেশ্বৰেই প্ৰকৃত যোগেশ্বৰ

পৰমাত্মাৰ লগত যোগ বা সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিবলৈ তেওঁৰ লগতে নিজৰ বিষয়েও জ্ঞান থকা অতি আৰম্ভক। এই জ্ঞান একমাত্ৰ জ্ঞানৰ সাগৰ, ত্ৰিকালদৰ্শী পৰমাত্মাতে আছে। পৰমাত্মাহাইহে মনুষ্যাহাক নিজৰ নাম, কৃপ, পৰমধাম আৰু কল্যাণকাৰী কৰ্তৃব্যৰ পৰিচয় দিয়ে আৰু তেওঁৰ লগত 'মনমনাভৰ' অৰ্থাৎ যোগযুক্ত হ'বলৈ শিকায় যাতে যোগাপ্তিৰ দ্বাৰা বিকৰ্ম দক্ষ হৈ মানুহ পতিতৰ পৰা পৰিত্ব হ'ব পাৰে। গীতা শাস্ত্ৰত যি 'ভগবানুবাচ' বুলি শব্দ আছে সেই শব্দ ভগবানৰ দ্বাৰা যোগ শিকোৱাৰে স্মৃতি স্বৰূপ বুলি ধৰা হয়। কিন্তু গীতাত ইশ্বৰক নিৰাকাৰ পৰমাত্মা 'শিৰৰ' সলনি দৈৰী বাজকুমাৰ 'শীকৃষ্ণ' বুলি উল্লেখ কৰিছে। সেৱেহে মানুহে প্ৰকৃত যোগেশ্বৰ পৰমাত্মা 'শিৰ'ৰ পৰা বিশ্ব হৈ প্ৰকৃত যোগৰ পৰা বিশ্বিত হৈছে। 'জ্ঞানেশ্বৰ' বা 'যোগেশ্বৰ' শব্দই 'ইশ্বৰ' অৰ্থাৎ 'পৰমেশ্বৰ' বা 'পৰমাত্মাকে' বুজায়। ইয়াৰ কাৰণ হ'ল পৰমাত্মাহাই জ্ঞান আৰু যোগৰ শিক্ষা দিয়া পৰম শিক্ষক বা সদ্গুৰু। কোনো দেহধাৰী মনুষ্য বা শুকক 'যোগেশ্বৰ' বুলি কোৱা নহয়। ভাৰতত প্ৰাচীন যোগৰ জ্ঞানদাতা, সকলো মনুষ্যাহার গতি-সদ্গতি দাতা, জ্ঞানেশ্বৰ, যোগেশ্বৰ, অব্যক্তমূর্তি, জ্যোতিবিন্দু পৰমাত্মা 'শিৰ'। যাক 'কন্দু ভগবান' আৰু 'সোমনাথ' বুলিও কোৱা হয়। প্ৰত্যেক কল্পে (প্ৰত্যেক ৫০০০ বছৰৰ পিছত) সংগ্ৰহ যুগত সাকাৰ মাধ্যমত প্ৰজাপিতা ব্ৰহ্মাৰ সাধাৰণ শৰীৰ কৰ্মী ৰথ (ভগীৰথ) অৰ্থাৎ মনুষ্যতনত অৱতৰিত হৈ নিজে শিক্ষা দান কৰে।

সেই ধৰ্মৰ গ্ৰানী কলি যুগৰ অন্তিম সময় এতিয়া পুনৰ আহি পাইছে আৰু পৰমাত্মা শিৰই সেই প্ৰায় লুপ্ত হৈ যোৱা প্ৰাচীন আঘ্ৰিক যোগৰ বৰ্তমান সময়ত পুনৰ জ্ঞান দিছে।

সহজ জ্ঞান যোগ

জপ, তপ, পূজা, তীর্থযাত্ৰা আদি এইবোৰ হৈছে কৰ্ম কাণ। এইবোৰৰ দ্বাৰা

মোক্ষ প্রাপ্তি নহয়। আসন, প্রাণায়াম আদি হৈছে শারীরিক ক্রিয়া। ইয়াৰ আধ্যাত্মিক যোগৰ লগত কোনো সম্বন্ধ নাই। “বৃন্দিযোগ” অর্থাৎ মনত পৰমাত্মাৰ স্মৃতি অহৰহ স্থিত থকাহে প্ৰকৃত যোগ অর্থাৎ কাম-কাজ কৰি থাকোতেও মনত পৰমাত্মাৰ স্মৃতি থকাহে প্ৰকৃত যোগ। ইয়াত কোনো শারীরিক কষ্টৰ প্ৰশংসন নুঠে। কিন্তু এই বৃন্দি যোগৰ কাৰণে যথাৰ্থ জ্ঞানৰ প্ৰয়োজন।

যোগত স্থিত হ'বলৈ আৰু জীৱনত সুখ-শাস্তি অনুভৱ কৰিবলৈ মুখ্যতঃ ছটা বিষয়ৰ জ্ঞান থকা আবশ্যিক।

১। নিশ্চয়

এই ছটা বিষয়ৰ ভিতৰত মুখ্য হৈছে ‘নিশ্চয়’। ‘নিশ্চয়’ মানুহৰ মন, বচন আৰু কৰ্মৰো ও পৰত। যোগাভ্যাসৰ আন এটা অৰ্থ হ'ল মনক ঈশ্বৰাভিমূখী কৰা। মানুহে যেতিয়া যোগী জীৱনকে নিজৰ লক্ষ্য হিচাপে লয় আৰু নিজকে অব্যক্ত আজ্ঞা বুলি নিশ্চয় কৰে তেতিয়াহে মনটোক ঈশ্বৰাভিমূখী কৰাটো সন্তুষ। অনুভৱৰ আধাৰত ক'ব পৰা যায় যে যি মনুষ্যৰ তলত উল্লেখ কৰা দুটা কথাত নিশ্চয়তা থাকে তেওঁহে যোগী হ'ব পাৰে।

(ক) বিষয় বিকাৰৰ জীৱনত সঁচা সুখ নাই

প্ৰথমে মানুহে এইটো নিশ্চয় কৰিল'ব লাগিব যে ভোগী জীৱন বা বিকাৰী জীৱন (কাম, ক্ৰোধ, লোভ, মোহ আদি থকা জীৱন) হৈছে নৰকময় জীৱন যাৰ প্ৰতি মুহূৰ্তই বিষতুল্য। কাৰণ শাস্ত্ৰ বা খৰি মুনিসকলেও এই বিষয়-বিকাৰৰ পৰা মুক্ত হোৱাৰ কথাই কৈ আহিছে। কাৰণ সকলো দুখৰ মূলতে হৈছে এই বিকাৰসমূহ। যেতিয়ালৈকে মানুহে এই বিকাৰী জীৱনকেই প্ৰকৃত জীৱন বুলি গণ্য কৰিব তেতিয়ালৈকে মানুহে ঈশ্বৰীয় আনন্দ উপভোগ কৰিব নোৱাৰে। অৰ্থাৎ মানুহে গৃহস্থ ধৰ্মত থাকি যেতিয়া এই বিষয়-বিকাৰবোৰক বিষতুল্য বুলি গণ্য কৰে আৰু যোগকহে অমৃত তুল্য বুলি বিবেচনা কৰে তেতিয়াহে তেওঁ মানসিক ভাৱে যোগাভ্যাসৰ কাৰণে সক্ষম হৈ উঠে।

(খ) মই এক আজ্ঞা পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ সন্তান

অজ্ঞানী মনুষ্যই নিজকে ‘দেহ’ বুলি বিবেচিত কৰি অকল দৈহিক সম্বন্ধীয়ৰ লগত যোগাযোগ বাখে আৰু দৈহিক মাতা-পিতাৰ পৰা এক জন্মৰ কাৰণে সা-সম্পত্তি বা সুখ লাভ কৰে। কিন্তু যোগৰ আধাৰেই হৈছে ‘আজ্ঞা’ নিশ্চয়। যোগীয়ে নিজকে আজ্ঞা বুলি বিবেচিত কৰি আৰু ‘পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ সন্তান’ বুলি ভাবিলে অবিনাশী সুখ-শাস্তিৰ জন্ম সিঙ্ক অধিকাৰ প্রাপ্ত কৰিব পাৰে। যোগাভ্যাসৰ অৰ্থই হ'ল পৰমাত্মাৰ লগত সম্বন্ধ স্থাপন। এই সম্বন্ধ তেতিয়াহে সন্তুষ হ'ব যেতিয়া মানুহে আজ্ঞা আৰু পৰমাত্মাক বেলেগ বুলি ভাবি আনন্দৰ সাগৰ, জ্ঞানৰ সাগৰ সৰ্বশক্তিমান তথা কল্যাণকাৰী পৰমাত্মাক মাতা-পিতা, শিঙ্কৰ আৰু শুক বুলি নিশ্চয় কৰে। যোগাভ্যাসৰ কাৰণে এটা নিশ্চয়ৰ ভাবতি পঞ্চোজন।

২। সমর্পণময়তা

ওপবৰ দুয়োটা বিষয়ৰ উপবিও যোগাভ্যাসৰ কাৰণে সমর্পণময়তাৰ অতি প্ৰয়োজন। আজি তন, মন আৰু ধনৰ আসক্তিৰ কাৰণে মনুষ্য দেহ অভিমানী আৰু সম্পত্তি অভিমানী হৈছে। অৰ্থাৎ যেতিয়া মানুহে নিজৰ তন, মন, ধন ইশ্বৰৰ ওচৰত অৰ্পণ কৰে তেতিয়াহে তেওঁ 'নষ্টমোহা স্মৃতিলক' হয় অৰ্থাৎ তেওঁৰ আসক্তি আঁতৰি মনত পৰমাঞ্চাৰ স্মৃতি স্থায়ী হয়। উদাহৰণস্বৰূপে, ৰজা জনকে সৰ্বস্ব অষ্টাব্রহ্মৰ ওচৰত সমৰ্পণ কৰাৰ পিচতহে মন একাগ্ৰ হৈছিল। তেনেকে যোগাভ্যাসী গৃহস্থীয়েও নিজকে এজন ট্ৰাস্টি (Trustee) বা ন্যাসী বুলি ভাবি সকলোবোৰ ইশ্বৰক অৰ্পণ কৰিলেহে তেওঁ ইশ্বৰীয় আনন্দ লাভ কৰিব পাৰে।

৩। সৰলতা

সৰল স্বভাৱৰ মানুহ সহজে আস্থাস্থিত হ'ব পাৰে। যোগৰ বাবে মনৰ সৰলতাৰ অতি আৱশ্যক। যি ব্যক্তিৰ মনত কুটিলতা থাকে তেওঁ যিমানেই বুদ্ধিমান নহওঁক কিয় তেওঁৰ যোগাভ্যাস সম্পূৰ্ণ হ'ব নোৱাৰে।

৪। আহাৰৰ শুদ্ধতা আৰু ব্ৰহ্মাচৰ্য

যিসকলে ব্ৰহ্মাচৰ্য পালন নকৰে তেওঁৰ স্বভাৱ শান্ত নহয় আৰু পৰমাঞ্চাৰ স্মৃতিত থকা তেওঁৰ পক্ষে সন্তুষ্ট নহয়। যোগাভ্যাসৰ অথই হৈছে পৰম পৰিত্ব পৰমাঞ্চাৰ ওপৰত মন একাগ্ৰ কৰা। গতিকে ইয়াৰ দ্বাৰা স্পষ্ট হয় যে যি মনুষ্যই অপবিত্ৰ কথা চিন্তা কৰে অথবা আসুৰীক কৰ্ম কৰে তেওঁ লক্ষ্যৰ বিপৰীতে গৈ ভোগী হ'বলৈহে পুৰুষৰ্থাৰ্থ কৰে।

পৰমপিতা পৰমাঞ্চাৰ স্মৃতিত স্থিত হ'বলৈ হ'লৈ মানুহে নিজৰ আহাৰৰ ওপৰত বিশেষ মনোযোগ দিয়া অতি প্ৰয়োজনীয়। আহাৰৰ লগত মানুহৰ বিচাৰ ধাৰাৰ অতি গভীৰ সম্বন্ধ আছে। আজি বিজ্ঞানীসকলেও প্ৰমাণ পাইছে যে পৰিত্ব আৰু নিৰামিয় আহাৰে মানুহৰ মন একাগ্ৰ কৰাত, আয়ুস বৃদ্ধি আৰু ৰোগ নিৰাময়ত বিশেষ প্ৰভাৱ পেলায়।

৫। স্মৃতি

প্ৰায়ভাগ মানুহে ভাবে যে যোগ অতি কঠিন বিষয়। কিন্তু দৰাচলতে স্মৃতি হৈছে প্ৰকৃত সমাধি। যেতিয়া মনে নিজৰ দেহৰ অস্তিত্ব পাহাৰি বিন্দুস্বৰূপ পৰমপিতা পৰমাঞ্চাৰ স্মৃতিত স্থিত হৈ থাকে তেতিয়াই যোগস্থিত হোৱা বোলে। স্মৃতি স্বৰূপ মানে কোনো মন্ত্ৰ স্বৰূপ বা কোনো ৰূপৰ ধ্যান নহয় বৰং সৰ্বোত্তম গুণ থকা 'পৰমপিতা পৰমাঞ্চা শিৰ'ৰ লগত যুক্ত হোৱাহে বুজায়। পৰমপিতা পৰমাঞ্চাৰ স্মৃতিৰ দ্বাৰাহে আঢ়া পৰিত্ব হয় আৰু মুক্তিৰ ধাম তথা জীৱন মুক্তিৰ ধামলৈ যাব পাৰে।

যোগৰ কাৰণে মানুহৰ মনত পাঁচটা বিষয়ৰ স্মৃতি থকা অতি আৱশ্যক।

(ক) মই কোন আরু এই সৃষ্টিক্রপী মঞ্চত মই ক'ব পৰা আহিলো আরু ক'ত কেতিয়া, কেনেকৈ উভতি যাম? (খ) অন্য দেহধাৰী মনুষ্য আৰু পৰমপিতাৰ লগত মোৰ সম্বন্ধ কি আৰু পৰমপিতাৰ পৰা মোৰ কি প্ৰাণ্পু হ'ব? (গ) মোৰ আদি স্থিতি কেনেকুৰা আছিল আৰু কেতিয়াৰ পৰা বেয়ালৈ ঢাল খালে আৰু পুনৰ আগৰ স্থিতিলৈ কেনেকৈ আহিম? (ঘ) এতিয়া এই জন্মত মই কি কৰা উচিত আৰু কাৰ মতত চলা উচিত যাতে মোৰ জীৱন যোগী জীৱন হয়? (ঙ) এই জীৱনত যোগী হ'লৈ বৰ্তমান আৰু ভৱিষ্যতত কি লাভ হ'ব? যেতিয়া মানুহে এই পাঁচটা প্ৰশ্ন'ৰ স্মৃতিত থাকিব তেতিয়া তেওঁৰ মনযোগ স্থিত হ'ব।

৬। অভ্যাস

জন্ম জন্মান্তৰ দৈহিক সম্বন্ধৰ লগত থকাৰ কাৰণে মানুহৰ মনত আঘা আৰু পৰমাঞ্চাৰ স্মৃতি নোহোৱা হৈ গৈছে। গতিকে এতিয়া ঈশ্বৰীয় স্মৃতিৰ বৰ প্ৰয়োজন। কেৰল নিজকে আঘা, পৰমপিতা পৰমাঞ্চাৰ সন্তান বুলি ভাবিলৈই নহ'ব তাৰ বাবে অভ্যাসৰ প্ৰয়োজন যাতে এই নিশ্চয় নিজৰ আচৰণত আহি পৰে। অৰ্থাৎ মানুহে প্ৰতিদিনে ব্ৰহ্মামুহূৰ্তত আৰু অহিনিশে কাম কৰোতেও সময় উলিয়াই কিছু সময়ৰ বাবে ঈশ্বৰীয় স্মৃতিত স্থিত হ'বলৈ অভ্যাস কৰা প্ৰয়োজন।

অভ্যাসৰ আৰম্ভণিতে আলস্য, উদাসীনতা বা ভাগৰ লাগিলেও অভ্যাস এৰি পেলাব নালাগে। কাৰণ অভ্যাস কৰিলেহে মন একাগ্ৰ হয়, পৰিবৰ্তনৰ দ্বাৰা দিব্যতা লাভ হয় আৰু মানুহে যোগৰ উচ্চ শিখৰত অবস্থান কৰিব পাৰে।

যোগাভ্যাসৰ সহজ বিধি

যোগাভ্যাসৰ কাৰণে হাত-মুখ ধুই বা স্নান কৰি পৰিত্ব ভাবে বহিৰ জাগে। যদি বহা স্নান নিৰিবিলি হয় তেন্তে খুবেই ভাল। আধ্যাত্মিক পৰিবেশ এটা সৃষ্টি কৰিবলৈ হ'লৈ ধূপ-ধূনা আদি জ্বলালে ভাল হয়। বহিৰ কাৰণে কোনো ঢাবি বা পাটী পাৰি তাৰ ওপৰত বগা কাপোৰ পাৰিলে ভাল হয়। মানুহে সহজভাৱে যাতে বহিৰ পাৰে আৰু বেছি সময়লৈ বহিলৈও যাতে আমনি নালাগে তেনে ধৰণে আসন প্ৰস্তুত কৰি ল'ব লাগে। যোগৰ কাৰণে চকু বন্ধ কৰিব নালাগে, মাত্ৰ মনক প্ৰেমভাৱে প্ৰভুৰ স্মৃতিত লগাব লাগে।

যোগাভ্যাসৰ কাৰণে সকলো সময়ে অনুকূল। কিন্তু বাতিপুৰা (ব্ৰহ্মামুহূৰ্ত বা অঘৃতবেলা) আৰু সঞ্জিয়া সময় বেছি অনুকূল। যেতিয়া মানুহে বাতিপুৰা শুই উঠে তেতিয়া মন চঙ্গল নহয় আৰু প্ৰকৃতিও শান্ত থাকে আৰু ভঙ্গসকলেও পূজা-পাঠ আদিত ব্যস্ত থাকে বাবে বাতাবৰণ বৰ ভাল থাকে। মানুহৰ সেইখিনি সময়ত দোকান-পোহাৰ, চাকৰি আদিৰ চিন্তা নাথাকে। সেইদৰে সন্ধ্যা সময়তো বছতে কাম-কাজ শেষ কৰি বা বেপাৰ-বাণিজ্য বন্ধ কৰি ঘৰলৈ আহি শান্তিৰে যোগাভ্যাস কৰিব পাৰে। সংগঠনত বহি যোগাভ্যাস কৰিলৈও বেছি লাভ হয়। যাৰ অভ্যাস ভাল তেওঁৰ পৰা

দৃষ্টি লৈ অভ্যাস করিলেও বল পোৱা যায়। ব্ৰহ্মাকুমাৰী দৈশ্বৰীয় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ
সকলো কেন্দ্ৰতে এই যোগৰ অভ্যাস কৰোৱা হয়।

শুন্দ সংকল্পত মনৰ পৰিত্রতা আৰু দৃঢ়তা বাঢ়ে

মনত যি সংকল্পৰ উদয় হয় তাক বাধা দিব নোৱাৰিব। কাৰণ সংকল্প কৰাটো
মনৰ স্বভাৱ। যোগৰ দ্বাৰা ব্যৰ্থ বা বেয়া সংকলক বাধা দিয়া হয় আৰু তেতিয়া মনত
শুন্দ সংকল্পৰ উদয় হয়। প্ৰথম অবস্থাত পুৰুষাৰ্থ কৰিও মনত শুন্দ সংকল্প অনা
প্ৰয়োজন। তাৰ কাৰণে অথবে এই স্মৃতি আনিব লাগে — “মই এক জ্যোতিস্বৰূপ
(বিন্দু-কৃপ) শুন্দ আছ্যা আৰু মোৰ বাসস্থান দুই দুকুটিৰ মাজত। সুৰ্য্য আৰু তৰাৰো
ওপৰত যি বঙ্গ প্ৰকাশন্ত ব্ৰহ্মালোক আছে তাৰ পৰা মই মনুষ্য সৃষ্টিলৈ আহিছোঁ। মই
এই শৰীৰতকৈ এক বেলেগ চৈতন্য শক্তি। মই, অবিনাশী পিতা, শিক্ষক বা সদ্গুৰু
পৰমাণু শিৰৰ সন্তান। মই পুনৰ ব্ৰহ্মালোকলৈ যাব লাগে য'ত শাস্তি আৰু পৰিত্রতা
বিবাজমান।” এইদৰে আগ্ৰাচিস্তন কৰিলে মানুহৰ মন এই শৰীৰ বা শাৰীৰিক সন্ধনৰ
পৰা আতিৰি যায়। এইদৰে মনক পৰমধাম বা ব্ৰহ্মালোকলৈ লৈ যাব লাগে য'ত
পৰমপিতা পৰমাণু শিৰৰ বাসস্থান। এইদৰে পৰমাণু শিৰৰ লগত মন একাগ্ৰ কৰিব
লাগে।

বাল্ব (Bulb)ৰ সংযোগ (Connection) যেতিয়া পাৰাৰ হাউচ (Power house)ৰ লগত লগোৱা হয় তেতিয়া পোহৰ আৰু শক্তিৰ উৎপন্ন হয়।
ঠিক সেইদৰে দৈশ্বৰীয় স্মৃতিও হৈছে সংযোগ, যাব দ্বাৰা আছাৰ সংযোগ পৰমাণুৰ
লগত হয়। এই অভ্যাস কেৱল বাতিপুৱা বা সন্ধ্যা কৰিলেই নহয়, একেৰাহে কাম
কৰোতেও এই অভ্যাস কৰিব লাগে। অন্য নৰ-নাৰীকো আঞ্চলিক দৃষ্টিবে চাব লাগে।
অৰ্থাৎ এই স্মৃতি আনিব লাগে যে “এই সকলোৱেই দুকুটিত অৱস্থিত আছ্যা আৰু
পৰমপিতাৰ সন্তান। মই এই সৃষ্টিত শৰীৰৰ কৰ্পী চোলা পিন্ধি মধ্যত অভিনয় কৰিছোঁ।
এতিয়া এই সৃষ্টিত নাটক শ্ৰেষ্ঠ হ'ব হৈছে আৰু মই পুনৰ পৰধামলৈ যাম। হে শিৰ
বাবা, মই আপোনাৰ সন্তান। মই সকলো প্ৰকাৰে আপোনাৰ শৰণাগত হৈছো আৰু
আপোনাৰ আজ্ঞা অনুসৰি জীৱন উচ্চ কৰিবলৈ পুৰুষাৰ্থ কৰিম.....”।

এইদৰে ব্যৱসায়ী আৰু চাকৰীয়াল সকলেও নিজৰ কৰ্মত থাকিয়েই এই
স্মৃতি বৰ্ধা প্ৰয়োজন। ইয়াৰ দ্বাৰা যোগ কৰোতাজনৰ কাৰ্য্য ক্ষমতা বাঢ়িব আৰু নিৰ্ণয়
শক্তি তীব্ৰ হ'ব। দৃষ্টি আৰু বৃত্তি পৰিত্ব হ'ব আৰু সহনশীলতা আদি দিব্য গুণ জীৱনত
প্ৰকাশ পাব। মানুহে নিজকে বায়ুৰ দৰে পাতল অনুভৱ কৰিব আৰু মান-অপমান,
নিন্দা-স্তুতিৰ সকলো সময়তে একবস স্থিতি থাকিব। এই যোগী জীৱনৰ দ্বাৰা অনেক
আছাৰ কল্যাণ কৰিব পাৰি। অৰ্থাৎ যেতিয়া মনৰ চতুৰ্লতা আতিৰি মন শাস্তি সাগৰ,
জ্ঞানৰ সাগৰ পৰমপিতা পৰমাণুৰ সৈতে মিলন হয় তাকে যোগাভ্যাস বোলা হয়।

নিষ্কাম কৰ্ম কৰাই কৰ্ম যোগ নে ?

বছতো মানুহে কয় — “কৰ্ম কৰি যোৱাই মানুহৰ কৰ্তব্য।” মানুহে কৰা নিষ্কাম

কৰ্মকে 'কৰ্ম যোগ' বোলে। কিন্তু বিচাৰ কাৰবলগীয়া বিষয় এই যে বিজ্ঞানৰ যুগত দ্রুতগতিত পৃথিবীৰ ভৌতিক উন্নতি হৈছে যদিও পৃথিবীত ইমান দুখ দুর্দশা কৰিয় ? ইয়াৰ স্পষ্ট কাৰণ এই যে পৃথিবীত কৰ্ম হৈয়ে আছে কিন্তু ধৰ্ম সংগত কৰ্ম হোৱা নাই। এই কৰ্মক্ষেত্ৰত কোনো কৰ্মৰ পৰা আৰ্তিৰি থাকিব নোৱাৰে। মাত্ৰ প্ৰভেদ হ'ল কৰ্ত্তব্য আৰু অকৰ্ত্তব্যৰ। কৰ্ম কৰোতে মানুছে পৰমাঞ্চাৰ স্মৃতিত নাথাকে আৰু পাহাৰি যায় যে এই শৰীৰৰ দ্বাৰা কৰ্ম কৰি থকা ইই এটা 'আৰ্তা'।

প্ৰকৃততে মনুষ্যাই নিজ কৰ্ত্তব্য পালন কৰিছে নে ?

কোনো কোনোৱে কয়, "ইই সৎ ভাৱে চাকৰী বা ব্যৱসায় কৰি ধন লৈছে আৰু ঘৰত স্ত্ৰী বা সন্তানক ভালদৰে চোৱা-চিতা কৰিছো। ইই কাকো সত্যা কৰা নাই, কাকো মিছা কোৱা নাই বা দুঃখ দিয়া নাই, ইই নিজৰ কৰ্ত্তব্য কৰি আছো।" জ্ঞানৰ সাগৰ, প্ৰেমৰ সাগৰ পৰমপিতাই এওঁলোকৰ প্ৰতি এইদৰে বলঃ— "আপুনিতো ধন টুকা-পইচা আদিৰে স্ত্ৰী বা সন্তানক ঠিকেই পালন কৰিছে। কিন্তু কেতিয়াৰা তেওঁলোকৰ প্ৰতি ক্ৰেধ বা খৎ ভাৱে দেখুৱাইছে বা কাৰোৱাৰ প্ৰতি নিম্না বা ব্যৰ্থ শব্দও প্ৰযোগ কৰিছে। যদিও আপুনি অস্ত্র বা তৰোৱালেৰে কাকো ইত্যা কৰা নাই কিন্তু তৰোৱালতকৈও ধাৰ শব্দ বালেৰে অন্য মানুহক নিশ্চয় আঘাট কৰিছে। ইয়াৰ উপৰিও আপুনি তেওঁলোকৰ আৰম্ভিক অৱস্থা টুকিয়াল কৰিব পাৰিছে কিন্তু তেওঁলোকক বোগ, শোক, দুঃখটনা, দুৰ্ভাগ্য আদিৰ পৰা বক্ষা কৰিব পাৰিছে জানো ? অৰ্থাৎ আপুনি সম্পূৰ্ণ কৰ্ত্তব্য কৰিব পৰা নাই। ল'ৰা-ছোৱালী পালনৰ কৰ্ত্তব্যাটো চৰাই-চিৰিকতি আদি সকলোৱে কম-বেছি পৰিমাণে কৰেই। তেনেহ'লে এইয়া কি উচ্চ কৰ্ত্তব্য। মানুহ হৈছে সকলো প্ৰাণীতকৈ শ্ৰেষ্ঠ। গতিকে তেওঁৰ কৰ্ত্তব্য সকলোতকৈ শ্ৰেষ্ঠ হোৱা দৰকাৰ। যদি মানুছে কৰ্ত্তব্যৰ লগত ধৰ্মক অস্তৰ্ভূত নহ'লে, মনত ইশ্বৰীয় জ্ঞান নাথাকে তেনেহ'লে তেওঁৰ বিশেষজ্ঞ থাকিল ক'ত ! গতিকে এতিয়া কৰ্ম, অকৰ্ম আৰু বিকৰ্মক জানি কৰ্মযোগী হ'ব লাগে যাতে জীৱনত সুখ-শান্তি লাভ কৰিব পাৰি।

দান পুণ্যৰ দ্বাৰা কৰ্ত্তব্য সম্পূৰ্ণ হয় নে ?

বহুতৰ মতে, দুৰ্বীয়াক অন্ম-বস্ত্ৰ দিয়া, ৰোগীৰ কাৰণে চিকিৎসালয় থোলা আদি অন্যাৰ সেৱা কৰাই হ'ল কৰ্ত্তব্য। মন কৰিবলগীয়া বিষয় এই যে, এনেধৰণৰ সমাজ সেৱামূলক কাম কৰা স্বত্বেও আজিও চিকিৎসালয়ৰোৰ কিয় ৰোগীৰে ভৱি পৰিছে। দিনে দিনে নতুন নতুন ৰোগে দেখা দিছে আৰু দৰিদ্ৰতাৰ ক্ৰমাগ্ৰে বৃদ্ধি পাব ধৰিছে। অৰ্থাৎ সকলো সাধন থকা স্বত্বেও দুঃখ বা অশান্তি কৰা নাই। মাথোন ইয়াৰ কপাহে সলনি হৈছে। মানুহক কৰ্ত্তব্য অকৰ্ত্তব্যৰ জ্ঞান দি, পুৰুষার্থ কৰি, সংকৰ্মৰ দ্বাৰা আজ্ঞানিৰ্ভৰ হৈ কৰ্মযোগী হোৱাটোৱেই হ'ল সৰ্বোন্নম সেৱা।

যোগাভ্যাসৰ কাৰণে ধাৰণা

যোগাভ্যাস কৰা সকলে জীৱনত বহুতো বাধাৰ সম্মুখীন হ'ব লগা হয়। যদি

মানুহৰ তন্ত উল্লেখ কৰা বিষয় কেইটাত নিশ্চয়তা থাকে তেন্তে তেওঁ
বাধাসমূহ হেলোৰঙে পাৰ হৈ যাব পাৰিব আৰু যোগতো সুফল লাভ কৰিব।

(১) পৰিত্বতা, শাস্তি আৰু পৰমাঞ্চাই একমাত্ৰ আশ্রয়

আজিকালি মানুহে নিজকে হিন্দু, কোনোৰে মুছলমান, খৃষ্টান, কোনোৰে বা
শিখ আদি বুলি জাতিগত ভেদ-ভাবটো প্ৰকট কৰি তোলে। কিন্তু যোগীয়ে পৰিত্বতা
আৰু শাস্তিকে নিজৰ ধৰ্ম বুলি জ্ঞান কৰে। অৰ্থাৎ আদি সনাতন দেৱী-দেৱতা ধৰ্মকে
নিজৰ ধৰ্ম বুলি ভাবি পৰিত্ব আৰু দেৱী গুণ সম্পন্ন হ'বলৈ পুৰুষাৰ্থ কৰে। যিয়ে
যোগাভ্যাস কৰিব বিচাৰে তেওঁ কেৱল পৰমপিতা পৰমাঞ্চাতে নিজৰ মন একাগ্ৰ
কৰে আৰু কৰ্ম কাণ আদিৰ পৰা আঁতৰি এক পৰমপিতাত আশ্রয় লয়। কাৰণ কাম,
ক্ৰেষ্ট আদি বিকাৰৰ ওপৰত বিজয় প্রাপ্ত কৰাৰ শক্তি একমাত্ৰ সৰ্বশক্তিমান পৰমাঞ্চাৰ
ওচৰতে আছে। তেওঁ মন-মত, গুৰু-মত আদিতকৈও নিৰাকাৰ পৰমাঞ্চাৰ মতকে
সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ বুলি নিশ্চয় কৰে আৰু কোনোবাই কিবা ক'লেও তালৈ সন্কেপ নকৰি
সদায় ঈশ্বৰৰ প্ৰেমত অটল থাকে। ইয়াকে 'সৰ্বোত্তম সন্ন্যাস বৃত্তি' বোলে। ঘৰ-
গৃহস্থত থাকি মায়া-মোহ ত্যাগ কৰি একমাত্ৰ পৰমাঞ্চাতেই নিজৰ মন স্থিৰ কৰাটোৱেই
প্ৰকৃত সন্ন্যাস।

(২) পৰমাঞ্চাৰ সত্যযুগী সৃষ্টি সুখদায়ী

ভূৱা জ্ঞানী মনুষ্যাই ভাবে সুখ আৰু দুখ ভগবানেই দিয়ে। কিন্তু যোগীয়ে
সদায় এই নিশ্চয়ত থাকে যে, পৰমাঞ্চা সদায় কল্যাণকাৰী, সুখকর্তা। তেওঁ কাকো
দুখ নিদিয়ে। দুখ, মায়া হৈছে মানুহে নিজে কৰা পাগৰ ফল। দুখ-দুর্দশাৰ পৃথিবীৰ
ৰচয়িতা পৰমপিতা পৰমাঞ্চা নহয়। তেওঁ সম্পূৰ্ণ সুখ আৰু শাস্তিৰ সত্যযুগী আৰু
ত্ৰোযুগী পৃথিবীৰহে ৰচয়িতা।

(৩) পৰিবৰ্তন আৰু পৰিগাম

যোগী জীৱনৰ আনন্দ লাভ কৰিবলৈ ইচ্ছা কৰা মনুষ্যৰ এইটো নিশ্চয়তা
থকা আৱশ্যক যে এই সংসাৰৰ সকলো বস্তুৱেই নৰ্থৰ আৰু মায়াময়। ইয়াৰ সকলো
বস্তুৱেই পৰিবৰ্তনশীল। অজ্ঞান আনন্দৰে মন আচল্ল কৰি বথাৰ ফলত মানুহে এই
কথা পাহৰি যায়। সেইকাৰণে কোনো সম্বন্ধীয় বা আঞ্চলিক মৃত্যু হ'লৈ বা কাৰোৰাৰ
ধন-সম্পত্তিৰ হানি হ'লৈ মানুহ দুৰ্বী আৰু উদাস হয়। তেওঁ এইটো পাহৰি যায় যে
পৰিবৰ্তন অথবা বিনাশ পৃথিবীৰ সকলোতেই নিহিত হৈ আছে। ইয়াৰ নামেই 'সংসাৰ'
অথবা 'জগত' অৰ্থাৎ গতিশীল। যি মনুষ্য প্ৰকৃততে যোগী তেওঁ লাভ-লোকচান
অথবা নিন্দা-স্তুতি আদি সকলো পৰিস্থিতিতে স্থিৰ হৈ থাকে।

যোগাভ্যাসৰ কাৰণে এই নিশ্চয়তাৰ অতি প্ৰয়োজন। সেইকাৰণে কোৱা
অসমৰ মিত্র (frienship) আৰম্ভৰ কল্প (form) তৈনকৰাই হয়।

ভোগীর পৰা যোগী হ'ব লাগে

কিছুমানে ভাবে গৃহস্থাশ্রমত 'কাম' বিকারের অতি প্রয়োজন। কোনো কোনোবে কয়— 'সংসারত গৃহস্থী ধর্ম' পালন করাটোরেই আমাৰ প্ৰকৃত কৰ্ম। যেতিয়া বুঢ়া হ'ম তেতিয়াহে বিকারক পৰিত্যাগ কৰিম। বিকার ভোগ কৰাটো গৃহস্থৰ ধর্ম। সাংসারিক জীৱনত এইবোৰ ভোগ কৰাৰ বাবে ধৰ্ম শাস্ত্ৰ বা মহাআসকলে আজ্ঞা দিছে।'

প্ৰকৃততে এনেধৰণৰ বিচাৰ কৰাই ভুল। কাৰণ গৃহস্থত যদি কাম ভোগ আছে তেন্তে তাক 'আশ্রম' বুলি সংজ্ঞা দিব নোৱাৰিব। কাৰণ আশ্রম হৈছে পৰিত্ব স্থান। আজি মানুহৰ অঙ্গান্তাৰ কাৰণে 'ঘৰ' আৰু 'আশ্রমৰ' অৰ্থ বেলেগ বেলেগ হৈ গৈছে।

আজিও, যেতিয়া ঘৰলৈ নতুন বোৱাৰী আছে তেতিয়া মানুহে কয় ঘৰলৈ লক্ষ্মী আহিছে। কিন্তু পুত্ৰ-বোৱাৰীৰ সংসারত যেতিয়া 'কাম' বিকাৰে প্ৰৱেশ কৰে তেতিয়া তেওঁলোক শ্ৰীলক্ষ্মী আৰু শ্ৰীনাৰায়ণৰ দৰে পৰিত্ব হৈ নাথাকে। তেওঁলোকৰ গৃহস্থী আৰু শ্ৰীলক্ষ্মী শ্ৰীনাৰায়ণৰ গৃহস্থীৰ মাজত এইটোৱেই প্ৰভেদ। যদি এই প্ৰভেদ নাথাকিলেহেতেন তেন্তে শ্ৰীলক্ষ্মী শ্ৰীনাৰায়ণ দম্পতীক পূজাই নকৰিলেহেতেন। সেইবাবে এতিয়া নাৰীয়ে শ্ৰীলক্ষ্মীৰ গুণ আৰু নৰে শ্ৰীনাৰায়ণৰ গুণ ধাৰণ কৰা প্রয়োজন।

বৃন্দ অৱস্থাত পৰিত্ব হ'ম— এইদৰে ভৰাও নিজকে প্ৰৱঞ্চনা কৰাৰ নিচিনা। কাৰণ মানুহৰ জীৱন ক্ষণ্টেকীয়া। তেওঁ বৃন্দ অৱস্থালৈ অহাৰ আগতেই এই সংসাৰৰ পৰা আঁতৰি যাব পাৰে। তেনেছুলত বৃন্দ অৱস্থাত পৰিত্যাতাৰ প্ৰশ্নই নুঠে।

বিশেষভাৱে মন কৰিবলগীয়া কথা হ'ল স্বভাৱ দৃঢ় হ'লৈই মানুহে পুৰুষাৰ্থ কৰা কঠিন হৈ পাৰে। সেইকাৰণে বেয়াটোক শিপাবে সৈতে উঘালি পেলোৱা প্রয়োজন। মানুহে কয় যে শাস্ত্ৰৰ মতে, ২৫ বছৰ বয়সলৈ ব্ৰহ্মচাৰ্য্যত থকা প্রয়োজন। কিন্তু কিমান জনে ২৫ বছৰলৈ পূৰ্ণকৰ্পে ব্ৰহ্মচাৰ্য্যত থাকে? ইয়াৰ উপৰিও শাস্ত্ৰত লিখা আছে যে সম্পূৰ্ণ জীৱন ব্ৰহ্মচাৰ্য্যত থাকিলে অতি উত্তম। যদি গোটেই জীৱন ব্ৰহ্মচাৰ্য্য পালন কৰাৰ লক্ষ্য সন্মুখত নাথাকিলেহেতেন তেতিয়া স্বয়ং মহাআসকলে কিয় গোটেই জীৱন ব্ৰহ্মচাৰ্য্য ব্ৰত পালন কৰিলেহেতেন। আৰু গৃহস্থীক মহাআৰ্য্যা নামানি কেবল সন্ম্যাসীক কিয় মহাআৰ্য্যা বুলি গণ্য কৰে। এতিয়া যিসকলে গৃহস্থত থাকি যোগী হ'ব বিচাৰে তেওঁ কাম বিকাৰ ত্যাগ কৰি ভোগীৰ পৰা যোগী হ'ব লাগে। তেতিয়া তেওঁৰ গৃহস্থ আশ্রম সন্ম্যাসীৰ আশ্রমতকৈও উচ্চ হ'ব।

গৃহস্থ ব্যৱহাৰত থাকি 'কাম' বিকাৰক জয়লাভ কৰিব পাৰি নে?

এই সকলোবোৰ জ্ঞান পোৱাৰ পাছতো বহুতৰ মনত প্ৰশ্নৰ উদয় হয়— "গৃহস্থ ব্যৱহাৰত থাকি কাম বিকাৰ জয় কৰাটো জানো সন্তুৰ? কাম বিকাৰতো স্বাভাৱিক।

স্ত্রী আৰু পুৰুষ ঘি আৰু আঘাৰ তুল্য। আঘাৰ ওচৰত ঘি থাকিলে ই গালিবই। সেইকাৰণে ঘৰত থাকি কাম বিকাৰ জয় কৰা অসম্ভৱ”। কিন্তু মানুহে এইটো পাহাৰি গৈছে যে শাস্তিৰ সাগৰ পৰমপিতা পৰমাঞ্চাৰ লগত যোগযুক্ত হ'লৈ কামাপি শাস্তি হৈ যায়।

মানুহৰ দেহত কিছুমান এনে বস্তু উৎপন্ন হয় যি বাহিৰলৈ নোলালে দেহত বিৰূপ প্রতিক্ৰিয়াৰ সৃষ্টি হয়। যেনে— মল-মূত্ৰ, ঘাম ইত্যাদি। কিন্তু দেহত অন্য কিছুমান বস্তুৰো সৃষ্টি হয় যি দেহৰ ত্ৰীবৃদ্ধিৰ বাবে দৰকাৰ। যেনে— ‘বীৰ্য’ ‘তেজ’ ইত্যাদি। ‘বীৰ্য’ এনে এবিধ পদাৰ্থ যাৰ ভিতৰত এটি দেহৰ জন্ম দিয়াৰ শক্তি থাকে। তেনেছ্লত এই বীৰ্য আবাবতে উলিয়াই পেলোৱাৰ কি যুক্তি থাকিব পাৰে। ইয়াৰ পৰা দেহত দুৰ্বলতা, নিৰাশ, উদাসীনতা আদি নানা উপসংহী দেখা দিব পাৰে। বিজ্ঞানিসকলেও এই কথা মানি দৈছে। গতিকে এই বীৰ্যক সঘতনে দেহত সঞ্চিত কৰি নিজৰ ত্ৰীবৃদ্ধি বা বল বৃদ্ধিত ব্যৱহাৰ কৰাটোহে আৱশ্যক। কোনো এটি বস্তুৰ সৃষ্টিৰ আগতে সংকলনৰ উদয় হয়, তাৰ পিছতহে কাৰ্য্যত প্ৰতিফলিত হয়। ‘কাম’ প্ৰথমে সংকলনতহে উৎপন্ন হয়, তাৰ পিছত ই অংগলৈ যায়। যদি মানুহৰ সংকলনত নিয়ন্ত্ৰণ থাকে তেনেহ'লে কামৰ উদ্বেক হ'ব নোৱাৰে।

এতিয়া সৃষ্টিৰ সংকটৰ সময়

এতিয়া সময় হৈছে সংকটৰ সময়। এটম বোমা, আগৰিক বোমাৰ দ্বাৰা সৃষ্টিৰ মহাবিনাশৰ সময় আহি পৰিছে আৰু পতিত পাবন পৰমপিতাই এই আসুৰী সৃষ্টিৰ বিনাশ ঘটাই যোগবল তথা দৈৰী মৰ্য্যদা থকা সৃষ্টিৰ স্থাপনা কৰি আছে। সেইবাবে মহানৰো মহান পৰম পূজ্য ভগৱানৰ আজ্ঞা হ'ল অলপ সময়ৰ বাবে পৰিত্ব হোৱা আৰু ব্ৰহ্মচাৰ্য্য পালন কৰা। যিহেতু এতিয়া ভগৱান নিজে অৱতৰিত হৈ গীতা-জ্ঞান যজ্ঞৰ স্থাপন কৰিছে, তেওঁৰ আজ্ঞা হ'ল “যেতিয়ালৈকে এই যজ্ঞ চলি থাকিব তেতিয়ালৈকে পৰিত্ব হোৱা”।

একে সময়তে দুটা কাৰ্য্য কৰা সন্তুষ্টনে ?

মানুহে অতি সহজে হোৱা কামতেই প্ৰথমে হাত দিয়ে। কঠিন কামো যাতে সহজতে হৈ যায় তাৰ বাবেও তেওঁ চেষ্টা কৰে। কিন্তু মানুহৰ মনত এটা ধাৰণা সোমাই গৈছে যে পৰমাঞ্চাক স্মৰণ কৰা, তেওঁৰ স্মৃতিত থকা অতি কঠিন কাম। তাৰ কাৰণে উপবাসে থাকিব লাগিব, হঠযোগ কৰিব লাগিব ইত্যাদি। অৰ্থাৎ মানুহে ভাৱে চকু বস্তু কৰি দুই মিনিট সময় ভগৱানক ভাৱিলৈই যথেষ্ট। কিন্তু সেই দুই মিনিটতে জানো মন একাগ্ৰ হ'ব পাৰে? আনহাতে মানুহে নিৰস্তৰ যোগৰ ক্ষেত্ৰত মত প্ৰকাশ কৰে, — এজন মানুহে একে সময়তে কেনেকৈ ভগৱানৰ স্মৃতিতো থাকিব আৰু সংসাৰৰ কামো কৰিব। এইটো সন্তুষ্টেই নহয়। কিন্তু প্ৰকৃতততে এইটো সন্তুষ্ট। ইয়াৰ কাৰণে লাগিব একান্ত আগ্ৰহ আৰু অভ্যাস। আটাইবোৰতকৈ আগ্ৰহ আৰু ধাউতি মুখ্য। ধাউতি থাকিলে অভ্যাস অতি সহজে হৈ যায়। যদিৰে স্ত্ৰীয়ে ঘৰৰ কাম-কাজ

কৰোতে পুত্ৰ বা স্থামীৰ কথা মনত বাখে বা বেপাৰীয়ে ঘৰৰ কাম-কাজ কৰোতে বেপাৰৰ কথা মনত বাখে, ঠিক তেনেদেৰে যদি আগ্ৰহ থাকে তেন্তে পৰমপিতাক কেতিয়াও পাহৰিব নোৱাৰে। পৰমাঞ্চা কালৰো কাল ধৰ্মবাজো। মানুহ মৃত্যু সম্পর্কে যেতিয়া সচেতন তেন্তে ধৰ্মবাজোকে পাহৰিব নালাগিব। মানুহে কয়, মন বৰ চঞ্চল। ই কটো স্থিতিৰ থাকিব নোৱাৰে। যদি মন ক'ত লগাব লাগিব এই সম্পর্কে জ্ঞান নাথাকে তেন্তে মন চঞ্চল হ'বই। আমি ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে ধন আদি বৰচ কৰো। কিন্তু তাৰে শ্ৰদ্ধাগৰ এভাগো যদি নিজৰ প্ৰকৃত শান্তিআৰু সুখৰ বাবে বৰচ কৰো তেনেহলে জন্ম-জন্মান্তৰৰ কাৰণে স্বগীয় সুখ লাভ কৰিব পাৰো। মানুহে কোনো ফল পাৰলৈ পূৰুষাৰ্থ কৰিবই লাগিব। তাৰ পৰাই ফল প্রাপ্ত হয়।

যোগাভ্যাসত বিকল্প আৰু বিষ্ণু

কোনো কোনোৱে কয়—“যোগাভ্যাসৰ কাৰণে বাতিপুৰা উঠো আৰু যোগৰ বাবে বহো কিন্তু মনত বহুত সংকলন উদয় হৈ অভ্যাসত বাধা আহি পৰে। অভ্যাসত স্থিতা বা একাগ্ৰতা কেনেকৈ অনা যায়।

মানুহৰ যি পুৰণা সংস্কাৰ আছে সেইয়া তেওঁ সহজে এৰিব নোৱাৰে। সেয়ে ইয়াক ইশ্বৰৰ পক্ষত আনিবলৈ দুটা মুখ্য বিষয়ৰ ওপৰত ধ্যান দিব লাগিব। যেতিয়ালৈকে নিজকে এই মৃত্যুলোকৰ বাসী বুলি ভবা যাব তেতিয়ালৈকে এনে ধৰণৰ মায়াবী সংকলনসমূহ মনলৈ আহিব। অৱশ্যেত এই নিশ্চয়ত অহা আৱশ্যক—‘মই আজ্ঞা পৰমধাম নিবাসী। মই ইয়াত কিছু সময়ৰ বাবে অভিনন্দন কৰিবলৈ আহিছো। এতিয়া মই অতি সোনকালে সেই পৰমধাম বা শান্তিধাম বা প্ৰভুৰ ওচৰলৈ যাব লাগে’। যেতিয়া আপুনি পৰমধাম বা পাৰলৌকিক শৃতিত থাকিব তেতিয়া আপোনাৰ স্থিতিও পাৰলৌকিক হ'ব।

যোগী জীৱনৰ পৰা লাভ

এই সহজ জ্ঞান যোগৰ ধাৰণাৰ পৰা অনেক লাভ হয়। (১) মন সদায় শান্ত হৈ থাকে, (২) ইজনে সিজনক আত্মিক দৃষ্টিবে চোৱাৰ ফলত বিকাৰী দৃষ্টি পৰিব্রহ হৈ যায়, (৩) সকলোৰে লগত আত্মিক প্ৰেম স্থাপন হয়, (৪) সকলোৰে এক পৰমপিতাৰ অবিনাশী সন্তান হোৱাৰ কাৰণে সকলোৰে মাজত আৰু ভাৰ বিৰাজমান হয়, (৫) যোগাপ্রিব দ্বাৰা যিমানেই পাপ ভৰ্তা হ'ব, সিমানে নিজকে পাতল অনুভৱ কৰিব, (৬) চিন্তাৰ পৰা মুক্ত হ'ব, (৭) অতি ডাঙৰ বিষ্ণুও সহজে পাৰ হৈ যাব, (৮) জীৱন অতি সহজ-সৰল হৈ পৰিব, (৯) নন্দতা আৰু উদ্বারতা প্ৰকাশ পায়। অৰ্থাৎ যোগৰ পৰা এই সমূহ লাভ অতি সহজে ল'ব পাৰি। কাৰণ যোগেশ্বৰ পৰমাঞ্চাই নিজেই এই শিক্ষা দি আছেই।

Address of few Centres of Brahma Kumaris in Assam

- Guwahati-781032 : Vishwa Shanti Bhawan, 1st bye lane, Rupnagar
Ph. 0361-2460297, 2460300
E-mail: brahma11@sancharnet.in
- Guwahati-781006 : Banphool Nagar Path, Dispur, Ph. 0361-2221402
- Guwahati -781022 : Chachal Road, Six Mile, Ph. 94351-05630
- Guwahati-781025 : Fatasil Ambari Tinali, Ph. 0361-2473901
- Guwahati-781011 : Green Park Colony, Maligaon, Ph. 0361-2671700
- Guwahati-781021 : Near Sumangalam, New Guwahati,
Ph. 0361-2551651
- Guwahati-781025 : Champak Nagar, Ganesh Para, 3rd bye lane
- Guwahati-781028 : Patarkuchi Road, 3rd bye lane, Navoday Nagar,
Beltola, Ph.0361-2300675
- Guwahati-781038 : Shankar Path, Hatigaon, Ph.0361-2620082
- Baihata
- Chariali-781381 : Near Pub Kamrup College , Ph.03621-286424
- Barama-781346 : B.K. Bhandari Ashram, Ph.03624-282704
- Barpeta-781301 : Metua Kuchhi, Zania Road, Near E&D Office,
Ph.03665-222790
- Barpata Rd.-781315: Milan Nagar, Near Fire Brigade Office,
Ph. 03665-260899
- Bihpuria-784161 : Bhaskar Nagar, N.T. Road, Ph. 03752-263128
- Bijni-783390 : Amguri, Tatipara, Near Bijni College, Ph.
- Vishwanath
- Chariali-784176 : Kalyanmayee Bhawan, Kalyanpur, Ph.03715-223202
- Bongaigaon-783340 : Borpara, Near Law College, Ph.03664-223190
- Chhayaon-781124 : Near Chhayaon H.S. School, Ph.03623-261297
- Dibrugarh-786001 : Gali No.D, Lachit Nagar, P.B. No.139
Ph.0373-2321399
- Digboi-786171 : C.M.H. Area, Qrt. No.1666 B, Muliya Bari,
Ph.03751-264579
- Diphu-782460 : Amolapatty Colony, Dist. Karbi Anglong,
Ph.03671-273146
- Dhekiajuli-784110 : Thakurbari, Near Sani Mandir, Ph.03716-245020
- Gahpur-784168 : Main Road, Dist. Sonitpur, Ph.03715-243413
- Goalpara-783101 : Amola Patty, J.N. Road, Opp. Shyam Bandhu Das,
Ph.03663-241101

Hajo-781102	: Bishnupur, Natun Bazar, Dist. Kamrup.
Hojai-782435	: Near Ram Thakur Mandir, Golaghatia Basti, Dist. Nagaon, Ph.03674-254670
Jagiroad-782410	: Opp. Higher Secondary School, Dist. Marigaon
Jorhat-785001	: Shanti Bhawan, Near Borbheti Rohini Hall, Ph.0376-2340336
Karimganj-788711	: Karimganj Bazar, Karimganj, Ph.03843-267159
Lanka-782446	: Rly. Gate No.2, Lachit Nagar Road, Garubazar Dist. Nagaon, Ph.03674-255014
Majbat-784507	: Bagan Road, Dist. Darrang
Mangaldai-784125	: Rajapam, Bhebarghat, Dist. Darrang, Ph.03713-230961
Marigaon-782105	: Ghanakanta Barua Road, Dist. Marigaon, Ph.03678-240920
Mukalmua-781126	: Nalbari-Mukalmua Path, Near Janasewa Press, Dist. Nalbari, Ph.03624-286411
Nagaon-782002	: M.D. Road, North Haiborgaon, Near St. Anthony School, Ph.03672-223433
Nalbari-781335	: Hajo Road, Near Police Station, Nalbari, Ph.03624-220845
Orang-784114	: Saikia Chuburi, Dist. Darrang
Pathsala-781325	: Jyoti Nagar, Professor Colony, Pathsala, Ph.03666-266618
Rangapara-784505	: Chenaram Road, Ward No.3, Ph.03714-222273
Rangia-781354	: Bishnu Mandir Road, Murara Society Chowk, Dist. Kamrup, Ph.03621-241310
Raha – 782002	: Raha Garmari, Near Vety. Hospital, Dist.Nagaon, Ph.03672-285343
Sivsagar-785640	: Shiv Jyoti Bhawan, Bishnuram Path, Ph.03772-222024
Sonari-785690	: Parbatipur, Dist. Sivsagar, Ph.03772-255252
Silchar-788004	: G.C. College Post Office, Silchar, Ph.03842-265024
Sonapur-782403	: Chakanibari, 22 Mile, P.O. Gandhi Nagar, Kamrup
Tangla-784521	: Near Dipti Cinema Hall, Dist. Darang
Tezpur-784154	: Ketekibari, Dist. Sonitpur, Ph.03712-236853
Tezpur-784001	: Kumargaon, Dist. Sonitpur, Ph.03712-252886
Tinsukia-786125	: ‘Brahmand Bhawan’ SBI Colony Road, Opp. Manab Kalyan Trust, Ph.0374-2339113, 2331067
Udalguri-784509	: Near Satsang(Anukul Thakur), Dist. Darrang